

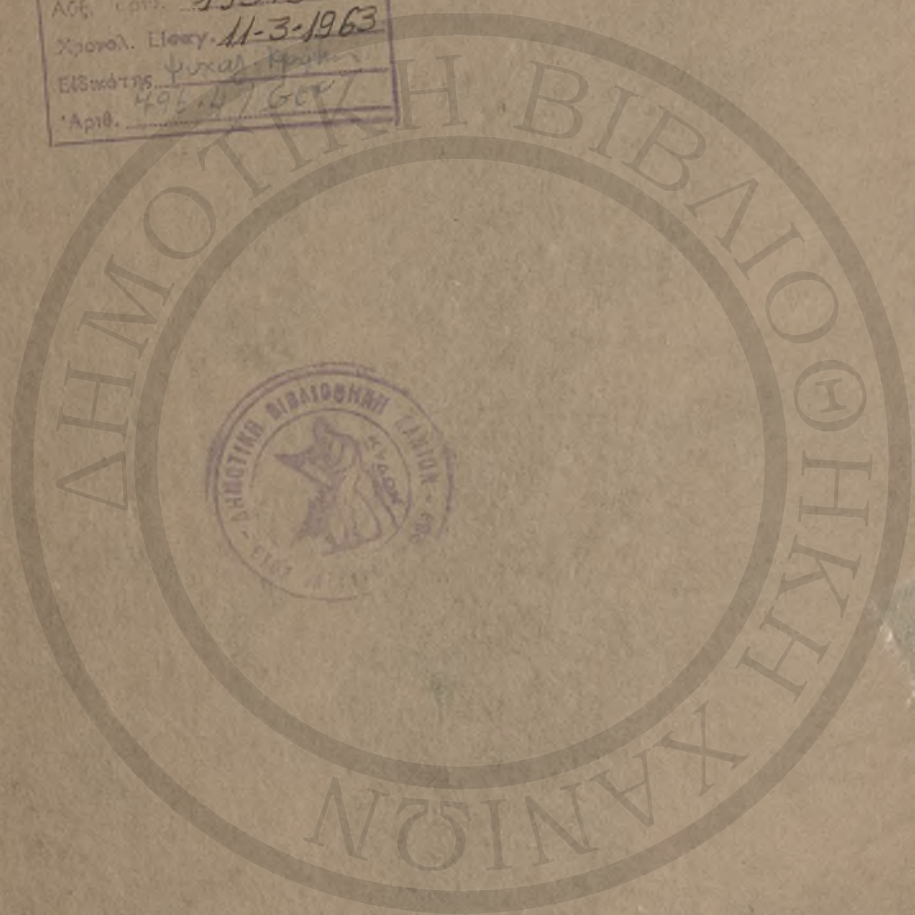
796.4
GEN

ΕΜΜ. Γ. ΓΕΝΕΡΑΔΙ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΕ

1959

796.4
GEN

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Αριθ. αρθ. 19579
Χρονολ. Είσευ. 11-3-1963
ΕΙΣΩΣΤΗΣ Ψυχας Αρσεν
Αριθ. 406.07600

154971
ΥΠΟ ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΗ Α.Β.Υ. ΤΩ ΗΓΕΜΟΝΙ
ΓΕΩΡΓΙΩ

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΛΟΓΟΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΕΓΚΑΙΝΙΟΙΣ
ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
23^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1900
ΚΑΙ

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
ΑΠΟ 10 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1899 — 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1900

ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΗ

ΤΥΠΟΙΣ «ΙΔΗΣ»

1901

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Αδ. 6010. 11579
Χρονολ. Πρωτ. 113.1963
Επιμέλεια

ΕΜΜ. Γ. ΓΕΝΕΡΑΛΙ Δ. Φ.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΡΗΘΕΙΣ

Ἐπὶ τῆς ἐγκαινίους τοῦ Γυμναστηρίου τοῦ Γυμναστικοῦ
Συλλόγου Ρεθύμνης τῆ 23ῃ Ἀπριλίου 1900.

Φίλη τοῦ καλοῦ Ὀμήγουρις!

Δέκα συναπτοὶ ἑνιαυτοὶ ἔχουσι παρέλθει ἀφ' οὗτου ἀπὸ σεμνοῦ καὶ ἐκείνου βήματος ἐξήτουν παρὰ τῶν τότε τῆς ἐνταῦθα ἐκπαιδεύσεως προϊσταμένων νὰ προναήσωσι ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Ρεθυμνίας νεότητος περὶ τῆς γυμναστικῆς, ἧς τάχιστα ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσιν ἐξέθετον τότε. Ἐπῆλθον ἔκτοτε ἡμέραι πονηραί, πλήρεις οὐδύνης καὶ θλίψεως ματαιώσασαι τὴν προσδοκίαν μου ἐκείνην, ἣν πληροὶ σήμερον ἡ οὐρανόπεμπτος ἐλευθερίαν. Λαγχάνει δέ μοι καὶ ὁ ἐπιζήλος κληρὸς πληρωθέντος τοῦ διακαοῦς μου πόθου, νὰ κηρύξω αὐτὸς τὰ ἐγκαίτια τοῦ Γυμναστηρίου, ὅπερ ἡ οὐρόπνοος καὶ συμπαγῆς δρᾶσις τῆς ἐνθέου καὶ σφιγγηλῆς τῆς ἡμετέρας πολιχνῆς νεότητος ἀστραπηδὸν σχεδὸν ἴδρυσεν, ἐργάτης ἀνάματος τῶν καλῶν ἀναδεικνυμένη, συνεργάτης δὲ πολυτίμους σχοῦσα Κυβέρνησιν πατρικὴν, Δῆμον φιλοπολιν, Πόλιν φιλοπρόδοον.

Πέντε δηλαδὴ μόλις μηνῶν βίον ἀριθμῶν ἡ ἐν γυμναστικῇ ἐπαινετῇ συναδέλφωσις τῆς φιλαρέτου νεότητος ἡμῶν, μετὰ τσαύτης ἐπιεικέως τιμησάσης με νὰ ὑπηρετήσω τὴν εὐγενῆ αὐτῆς πρόθεσιν, ἰδοὺ δὲ σήμερον ἀναπετάννυνται εἰς τὴν τσαῦτον τῆς σωματικῆς Θεραπείας δεσμένην πόλιν αἱ πύλαι εὐρέος Γυμναστηρίου, τοσοῦτων ἀγαθῶν κεκλημένου ν' ἀποβῇ πράξενος ἐν τῇ ἀναγεννηθείσῃ Πατρίδι. Ἐπαινος καὶ τιμὴ πρέπει τοῖς πρώτοις συλλαβοῦσι τὴν ἰδέαν ἰδρύσεως Γυμναστικοῦ Συλλόγου, εὐγνωμοσύνη τῷ δημοτικῷ ἡμῶν Ἀρχοντι καὶ τῷ Συμβουλίῳ πάνυ προθύμως παραχωρήσας τὸ γῆπεδον, ἀλλὰ καὶ τοῖς συμπολίταις ἅπασιν, ὧν ὁ ὄβολός ἐν τούτοις τοῖς τοίχοις ἐστερεώθη, ἐπάχη, ἣν ἀπεργάζηται τὴν βίωσιν καὶ εὐεξίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

κδρότητα και ευσθένειαν τῆς ψυχῆς τῆς παρούσης γενεᾶς, τοσούτω εὐδαιμονεστέρας ἡμῶν τῶν παλαιότερων ἐν τούτῳ τε και τοῖς λοιποῖς ἀγαθοῖς τῆς Ἐλευθερίας.

Καλοῦντες δὲ σήμερον εἰς τὸν ἀλεξίνοσον τοῦτιν ἰδῶ περίβολον σύμπασαν τὴν μικρὰν μας πόλιν ἐπὶ κίριον ἠγοῦμεθα νὰ ἐκθέσωμεν, ὅταν αἰὼν τε συντόμως, τάχαθὰ τῆς γυμναστικῆς, ἦν οἱ μὲν πρόγονοι ἡμῶν «σοφίαν ἠγοῦμενοι συγκεκραμένην ἐς ἱατρικῆς και παιδοτριβικῆς» ἑθεράπευον ὡς τὸν ἕτερον τῶν συντελεστῶν τοῦ εὐ τε και κἀλῶς ζῆν, ἄριστον δὲ δημιουργὸν τοῦ τελείου και ἑλευθέρου πολίτου, αἱ δὲ πεπολιτισμένοι τῆς σήμερον χῶρκι περιέπουσιν ὡς δημιουργὸν και πρόξενον τοῦ ἔθνικοῦ μεγαλείου.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λοιπὸν Ἕλλησιν, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ παιδαγωγοὶ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος, πρῶτοι δ' ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ δράσει μετέδωκαν τὸ αἶθημα τοῦ ἀπολύτως καλοῖ, κηζήθη και ἀνεπτύχθη ἡ γυμναστικὴ μετὰ τοῦ ἔθνικοῦ βίου μᾶλλον ἢ παρὰ παντὶ ἄλλῳ ἀρχαίῳ τε και νεωτέρῳ λαῶ, σπουδαιότατον τοῦ βίου τούτου σταθμὸν ἀποτελοῦσα. Καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ ταύτης ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους. Θεοὶ και ἥρωες εἶναι οἱ ἐφευρόντες και ἀσκήσαντες ταύτην κατὰ τὴν λαϊκὴν πίστιν. Ἀπόλλων και Ἑρμῆς, Ἡρακλῆς και Θητεὺς λογίζονται προστάται τῆς εὐγενοῦς ἀσχολίας. Φύσει δὲ ζωηρὸς λαὸς οἱ Ἕλληνες διέβλεπον ἐν τῇ σωματικῇ ἰσχύϊ τὸ ψυχικὸν σθένος και τὴν πνευματικὴν δραστηριότητα. Διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μυθικοῖς ἤδη χρόνοις ἀπὸ νεότητος ἀσκεῖται ποικιλοτρόπως ἡ γυμναστικὴ, νεοὶ δὲ και καθεστηκότες χαίρουσι δοκιμάζοντες τὰς σωματικὰς δυνάμεις αὐτῶν ἐν ἀγῶσι και ἀμίλλαις. Οὐδεὶς παρ' Ὀμηρῶ ἐπαινεῖται μᾶλλον τοῦ ἀλκίμου μὲν τὰς χεῖρας, ταχέος δὲ τοὺς πόδας. Ὡς εὐχρηστον δ' ἔργον ἀσκοῦσι τὴν γυμναστικὴν οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας, οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνολόπης ἐν Ἰθάκῃ, οἱ Φαίακες ἐν Σχερίᾳ πρὸ τοῦ Ὀδυσσεῦς, ὃν ἀγνοοῦντες ἐπιδεικτικῶσιν ἔμπορον ἀποκαλοῦντες, ἐξοργισθέντα ἐκ τούτου και πάντας νικήσαντα. Πρὸς τιμὴν τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου τελεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς και ὁ ἡμέτερος Μηριόνης νικᾷ. Ἐν δὲ τῇ Γόρτυνι τελοῦνται ἀγῶνες, ὧν ὁ στεφνηνφόρος θὰ διαδεχθῆ τὸν ἀποδιωκομενον τοῦ θρόνου Ἰδομενεά. Οὐδ' ἐτιμῶντο λαμπρότερον οἱ θεοὶ ἐν πανηγύρεσιν ἢ δι' ἀγῶνων ἐπιδεικτικῶν τῆς βίωμης και τῆς ἀκμῆς, τῆς ζωῆς και τοῦ σφρίγγου τῆς νεότητος.

Ἀλλὰ καίτοι και παρ' Ὀμηρῶ αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις συντελοῦσι

πρὸς μέρφωσιν σώματός τε καὶ πνεύματος ἐπὶ πολεμικῇ ἀρετῇ, ὅμως πολὺ βραδύτερον ἀπεδόθη ταύταις ἢ προσήκουσα σημεῖα, ἀπετέλεσαν δὲ ἀναπόσπαστον συντελεστήν τῆς ἀγωγῆς τῆς νεότητος. Οὐδ' ἐνοεῖτο τις ὡς τέλειος, ἂν μὴ πρὸς τῇ πνευματικῇ μορφώσει συνήνου καὶ τὴν σωματικὴν τὴν ἀπεργαζομένην τὸν ἀγαθὸν καλὸν καὶ συναποτελοῦσαν τοὺς καλοὺς τε κάγαθούς τῆς ἀρχαιότητος. Οὐδεὶς δὲ τοῦ κόσμου λθὼς εἶχε μᾶλλον ἀνεπτυγμένην τὴν ἔννοιαν τῆς σωματικῆς ὠραιότητος, ἣν μετὰ τῆς ἑγείρας καὶ τοῦ ἀδόλου πλουτισμοῦ ἐλογίζετο ὡς τὰ μέγιστα τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν ψάλλων μετὰ τοῦ Σιμωνίδου:

Ἵγαινεῖν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῶ,

Δεύτερον δὲ θυὸν καλὸν γενέσθαι,

Τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλιως,

Καὶ τὸ τέταρτον ἠῆσθαι μετὰ τῶν φίλων.

Ἡ δὲ ἀτομικὴ ῥώμη καὶ ἀνδρεία ἦσαν τὰ μέγιστα τῶν θεῶν δῶμα πρὸς τοὺς εὐνοουμένους αὐτῶν. Ἄλλὰ ταῦτα μόνῃ τῇ γυμναστικῇ ἀπειργάζετο σῶμα καὶ πνεῦμα συμμέτρως μορφοῦσα, ὑγιῆ δ' ἀμφοτέρω, εὐρωστα καὶ εὐτονα αὐξάνουσα «ὅπως οἱ πολῖται, κατὰ Σόλωνα, ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίνονται» τοὺς γὰρ τοιοῦτους σφίσι τε αὐτοῖς χρῆσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώτειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξαι. (Λουκιαν. Ἀναχαρσ.). Οὕτως ἐν τοῖς καθαρῶς ἱστορικοῖς χρόνοις τὰ συγκροτοῦντα τὴν ἀρίστην τοῦ πολίτου παιδείαν ἦσαν ἡ γυμναστικὴ μετὰ τῆς μουσικῆς, οἱ δ' ἀγῶνες ἦσαν διὰ νόμου, ὡς εἰπεῖν, ἐπιβεβλημένοι καὶ ἡ τέλεσις αὐτῶν ἦν ἐθνικὴ ἐορτὴ λογιζομένη ὡς τοῦ κορυφώματος τῆς ἀρμολογίας ὡς ἐλευθέρου πολίτου ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, ἔπαινον δὲ τὸν μέγιστον παρεχόντων. «Ἦν δὲ ποτὲ σοι μελήτη εἰδέναι, λέγει ὁ Σόλων πρὸς τὸν Ἀναχαρσιν, ὅπως ἂν κάλλιστα οἰκηθῆι πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιτο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσει τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς καὶ εἴπει ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμεμιγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάζεσθαί σοι δοκοῦσι» (Λουκιαν. ἐνθ' ἄνωτ.). Ἐσπουδάζον δὲ περὶ τὴν γυμναστικὴν μετ' ἴτης καὶ περὶ τὴν μουσικὴν ἐπιμελείας καὶ προθυμίας, ἐν δὲ ταῖς δωρικαῖς πόλεσι καὶ μετὰ μεζόνος ἀμελοῦντές πως τῶν γραμμάτων καὶ μᾶλλον εἰς τὴν γυμναστικὴν ἐπιδιδόντες, ὡς ἐποίουν ἐν Κρήτῃ καὶ Σπάρτῃ, ἔνθα καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐξελάμβανέ τις τὰς πόλεις ὡς στρατόπεδα.

Οὐδεμία δὲ πόλις δύναται νὰ λογισθῆ εὐοικουμένη, ἐὰν μὴ ἔχῃ Γυμναστήριον. Οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνός εἶχον, ὡς αἱ Ἀθήναι, ὧν τέσσαρα μὲν μεγάλα, πλῆθος δὲ μικροτέρων ἦσαν. Ἡ δὲ Σπάρτη ἦτο μὲν ὅλη εὐερεῖα τῶν ἄρρένων πλεῖστέρα, εἶχον δ' ἐν αὐτῇ εἰδικὸν Γυμναστήριον αἱ παρθένοι, αἱ ὕστερον ἠρωστόχοι τῶν Βρασιδῶν, τῶν Λεωνιδῶν καὶ τῶν Ἀγχιτιλῶν μητέρες. Ἐν τούτοις ἐμορροῦτο ἡ ἐκπαγλὸς ἐκείνη καλλονή, ἡ θαυμαζομένη ὑπὸ τῶν αἰῶνων ἐν τῷ Ἑρμῇ τοῦ Πραξιτέλους, ἐν τῷ διακοβόλῳ τοῦ Μύρωνος, ἐν τῷ ἀποσυμένῳ τοῦ Λυσίππου, ἐν τῷ Πρακλεῖ τοῦ Γλύκωνος, ἐν τῇ Ἀφροδίτῃ τῆς Μήλου καὶ ἐν τῷ ἀναριθμήτῳ πλῆθει τῶν ἀγαλμάτων, ἅτινα ἐκόσμουσαν τὰς παλαιστράς καὶ τοὺς ναοὺς, τὰς στοὰς καὶ τὰ γυμνάσια τῶν ἑλληνικῶν πόλεων. Ἐν τοιούτοις γυμνασίοις κηξήθη ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ὁ Αὐτόλυκος, οἱ Διόσκουροι καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ἡ Ἑλένη, ἧς ἡ ὠραιότης ἐγέννησε τὴν ὀμηρικὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσειαν καὶ ἡ Λήδα, ἧς τὸ κάλλος καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε ἐσαγήνευσε. Ἡ δὲ τῶν πλεονῶν ἀντίληψις δὲν ἐξελέμβανε καλοῦς τοὺς ἀδρότητα χλιδικομένους, οὐδὲ τοὺς μυχλακίᾳ θρυπτομένους, ἀλλὰ τοὺς πᾶσιν ἐπιδεικνυμένους βίωμιν τε καὶ κριτερίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην» (Ξενοφ. Συμπόσιον). Οἶκον δὲ τιμὴν ἀπέδιδεν ἡ ἀρχιότης εἰς τὴν γυμναστικὴν δηλοῦται ἐκ τῆς διὰ νόμου ἀπαγορεύσεως ταύτης εἰς τοὺς δούλους: «τοὺς δούλους ἀπέπειπον μὴ μετέχειν γυμναστικῆς». (Αἰσχίν.).

Ἀρροσιούμενοι λοιπόν, τοῦτ' αὐτό, οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὴν γυμναστικὴν ἀνέπτυσσον ἑναρμονίως τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις ἐν ἰσορροπίᾳ, ἐπικτώμενοι σωματικὴν εὐεξίαν, κάλλος, εὐκινήσιαν, σπερρὸν βέδισμα, εὐρωστον μελῶν δεξιότητα, ἐγκρατέρησιν ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ἀφοβίαν, τόλμην πρὸς τοὺς κινδύνους, ἐτομότητα πνεύματος. Διὰ τῶν εὐκινήτων δέ, σκληροπαγῶν, εὐτόνων καὶ βρωμκλείων σωματικῶν κατέβηλον τὸν κολοσσὸν τῆς Ἀσίας καὶ ἔσωσαν τὸν πολιτισμὸν. Διὰ δὲ τῆς ἀδρύνσεως τῆς δικαιοσύνης ἐμορρωθήσαν οἱ Σωκράται καὶ Πλάτωνες, οἱ Σοφοκλεῖς καὶ Δημοσθένης, οἱ Ἀριστοφάνη καὶ Ἀριστοτέλεις, οἵτινες κατέλιπον ἡμῖν τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν, ἣν ἐπιφθόνως σύμπας ὁ κόσμος ἀποθαυμάζει.

Ἀποβλέψατε νοερώς εἰς τὴν ἱεράν τῆς Ἡλείας Ἄλτιν ὑπὸ τὸν Κρόνιον λόρον καὶ παρὰ τὸν Κλάδεον ποταμὸν καὶ ἴδετε τὰ θαύματα τῆς γυμναστικῆς. Τελουῦνται τὰ πανελλήνια Ὀλύμπικα. Ἐχει συρρεύσει σύμπας ὁ Ἑλληνισμὸς. Νικᾷ τὸ ἄρμα τοῦ Ἴερωτος. Θριζμβεβεῖ

ὁ Δικηγόρος. Ἐξομνεῖται ὁ Ἀρχαγαντίνος Θήρων. Ἐὐρημεῖται ὁ Ἀλκιβιάδης. Χειροκροτεῖται ὁ Αἰγινήτης Ἀλκιμέδων. Θυρακίζεται ὁ Λοκρός Ἀγησιδάμοσ. Στεφανοῦται ὁ Κορίνθιος Εὐνοφῶν. Ἴδετε τὸ δάσος τῶν ἀνδριαντῶν. Πύκται, παλαιστῆται, σπαθιοδοῦμοι, ἀρικτηλάται, παγκρατιαστῆται, δισκοβόλοι, ἵπποτρόφοι ἀποθιούονται ἐν τῷ μαρμαρῷ. Θεωρήσατε τὸν θάλλον τοῦ κοτίνου, ὃν ἐγγειρίζει ὁ δίκαιος τῆς Πισάτιδος ἑλληνοδίχης. Ἐνωτίσθητε τῶν ἀθανάτων στροφῶν τοῦ ἐνθέου κύκνου τῆς Ἰκασταλίας. Πηρακολουθήσατε δὲ τὸν Ὀλυμπιονίκην εἰς τὴν γενέτειραν. Τὸ τεῖχος διεράγη ἵνα εἰσέλθῃ, διότι δὲν ἔχει ἀνάγκην τειχῶν ἢ τρέφουσα τοιούτους ἀνδρας χώρα. Ὡδοὶ ἐπινίκιοι ἐπ' αὐτῷ ποιοῦνται. Δίδεται σίτησις ἐν τῷ Πρωτανεῖῳ παρέχεται ἡ ἔξοχος τιμὴ τοῦ νὰ μάχηται ἰστάμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ, οὐδ' ἀρίνεται τι, ὅπερ ἐδύνατο νὰ ἐπιδαφιλεύσῃ πόλις τιμῶσα τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐκδρεῖαν.

Ἄλλ' ἡ πασῶν μεγίστη τιμὴ ἦτο ὁ κότινος, τὸ σέλινον, ἡ πίτυς, ἡ δάρνη, ὁ κισσός, ὁ ἀμφορεύς τοῦ ἐλαίου, ὁ κλών τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς δένδρου. Ὑπὲρ τούτων ἠγωνίζοντο, πρὸς ταῦτα ἔσπευδον, τὰ εὐτελεῖ, ἀλλὰ τοσοῦτον προοῦντα τοῖς βραχέεσ, ὀρθῶς φοβουμένους τοῖς ὑπὲρ δόξης, οὐχὶ χρημάτων ἀγωνιζομένους.

Ἀπ' οὗ δὲ μετὰ τοσούτου ζήλου ἡ γυμναστικὴ καλλιεργεῖται, οἱ δὲ ἀθληταὶ τοιαύτην δόξαν προσπορίζουσιν εἰς τε ἑαυτοὺς καὶ τὰς ἰδίας πόλεις, οὐδὲν θαυμαστὸν ὅτι δὲν ἐνοεῖτο ἀγωγή ἀνευ γυμναστικῆς, τῆς πλαστικῆς ταύτης τοῦ σώματος παιδαγωγίας. Μετὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τῶν μητέρων καὶ παιδαγωγῶν, λέγει ὁ Σόλων, ἀνατροφὴν «παρλαβόντες τοὺς παῖδας διδάσκουмен ἄλλα μὲν μαθήματα τῆς ψυχῆς καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ καὶ τὰ σώματα πρὸς τοὺς πόνοὺς ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἔδοξεν ἡμῖν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔρου ἕκαστος, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεις καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὑπ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς δικαίμενα βελτίω παρὰ πολὺ γίνονται ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῦτο πρὸς τὸ βέλτιον· καὶ τὸ παρὰδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ μέχρι μὲν νηπιά ἐστι σκέπουσι καὶ περιφράττουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιο ὑπὸ τῶν πνευμάτων· ἐπειδὴν δὲ ἤδη πυχύνηται τὸ ἔρνος, τήνικαῦτα περιτέμνουσι τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασταλεύειν καρπιμώτερα ἐξεργάζονται». Οὕτω δ' ἡ γυμναστικὴ «ἐθίζουσα πρὸς τὸν ἀέρα συνφειοῦ τῆ; ὥρῃς ἐλάσταις ὡς μήτε θάλλπος δυσχεραίνειν, μήτε πρὸς κρύους ἀπαγορεύειν», ἐμάρου δὲ νέους κοῦτε βικνοὺς καὶ

κατασκληρότας, οὔτε περιπληθεῖς εἰς βάρος, ἀλλ' εἰς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένους».

Ἐάν δὲ πλὴν τῆς εὐεξίας ἀπλῶς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν τεραστίαν ῥώμην καὶ τὴν τεχνύτητα, ἣν προσεπύριζεν ἡ γυμναστική, θὰ εὐρεθῶμεν πρὸ θαυμάτων ἀληθῶς καὶ μύθων αὐτόχρημα, ἂν μὴ σύγχρονοι ἀθληταὶ συνηγόρουν ὑπὲρ τούτων. Μίλων ὁ Κροτωνιάτης, ἐν παραδείγματι, δι' ἐνὸς γρόνθου ἐρόνευε τετραστῆ ταῦρον. Σχοινίον δίκην στεράνου περιελίσσον τὴν κεφαλὴν τούτου κρατῶν τὴν ἀνακνοὴν καὶ ἐξογκῶν τὰς φλέβας διερρήγγυνεν ὡς νῆμα βάμβακος. Τὸς δακτύλους τῆς χειρὸς εἰς πυγμὴν προτεινομένους οὐδεμίᾳ ἀνθρωπίνῃ δυνάμει διήνοιγεν. Οὐδεμίᾳ δ' ἰσχύος ὤθησις ἐκίνει αὐτὸν πατοῦντα ἐπὶ δίσκου. Ὁ Θεσσαλὸς Πολυδάμης ἐρόνευεν ἀοπλος λέοντα· ἑσταμάτα δὲ τέθριππον ἀπὸ ρυτήρος ἐλαύνων, κρατῶν τοῦτο ὄπισθεν. Φαῦλλος ὁ Κροτωνιάτης ἔρριπτε μὲν τὸν δίσκον 90 πόδας μακρὰν, ἐπήδα δὲ μῆκος 50 ποδῶν. Ὁ Μιλήσιος Πολυμήστωρ συνελάμβανε λαγῶν τρέχοντα. Ὁ δ' Εὐβοεὺς Γλαῦκος «οὕτως ἔρωτο, ὥστε οὐν ποτὲ καμφθεῖσκν ὀρθῶσις σφρηθδὸν τῇ δεξιᾷ πληξῆς» (Φιλοστρ. Γυμναστ.). Ἄλλ' ἀπαρριθμοῦντες τοιαύτας ἀθλήσεις μάτην θὰ καταπονήσωμεν ὑμεῖς.

Οὕτω μὲν λοιπὸν ἐν γένει ἀσκοῦντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν τὴν γυμναστικὴν μετέβαλλον σχεδὸν εἰς στρατόπεδα τὰς ἐκυτῶν πόλεις, δὲν ἐπέτρεπον δὲ τὴν φαύλην ἀργίαν νὰ εἰσχωρῇ εἰς ταύτας, φθειροῦσα καὶ ἀκολάστους ποιῶσα. Δι' ὃ δὴ καὶ ὁ Σόλων ἐρμηνεύσας εἰς τὸν Σκύθην Ἀνάχαρσιν τὸν μηχανισμόν, ὡς εἰπεῖν, τῆς Ἀθηναίων πολιτείας μετὰ τινος ὑπερηφανείας ἐπάγεται τάδε· «Ταῦτ' ἐστίν, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν, οἴομενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθὸς γενέσθαι καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτούς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν, εἰ ἐπίοιεν, φοβᾶροι δὲ τῶς περιοίκους ὄντες. Ἐν εἰρήνῃ τε αὐτοὶ πολὺ ἀμείνουσιν αὐτοῖς χρησόμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχρῶν φιλοτιμουμένους, μηδ' ὑπ' ἀργίας εἰς ὕβριν τρεπομένους».

Καὶ ταῦτα μὲν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, οἱ δεξιότατοι μιμηταὶ παντὸς ἑλληνικοῦ, οὐδ' ἐν τῇ γυμναστικῇ ὑπέβησαν. Ὡς ἐμβλημα δ' ἔχοντες τὸ νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ ἤσκησαν αὐτήν, ἀλλ' ἀναλόγως πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ στρατιωτικοῦ αὐτῶν χαρακτῆρος, μᾶλλον ἐκ τῆς ἠρωϊκῆς ἢ ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς διδραχθέντες. Χαλύβδινα ἀπειράσαντο τὰ ἐκυτῶν σώματα, οὕτω δ' ὑπέταξαν τὴν κόσμητον, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπομεῖνῃ τικυύτην ἀλλήν, τρι-

οὔτον ὄγκον. Ἡ μετὰ σκληρότητος δ' ἀσκητις αὐτῶν παρήγαγε τοὺς μονομάχους, ὧν κληρονομίαι εἶναι αἱ τῶν Ἰσπανῶν ταυρομαχίαι.

Ἐπέρχεται ὁ Μισισίων μετὰ τὴν ἀποχύνωσιν, μετὰ τὰς ἀγόνους ἔριδας καὶ ἀντιλογίαις, οὕτω δὲ σὺν τῇ ἐκλιπούσῃ ἑλληνικῇ καὶ ῥωμαϊκῇ ἐλευθερίᾳ συνεκλείπει καὶ ἡ γυμναστικὴ. Καὶ ἂν τοὺς τόρους τῶν Ἰπποτῶν ἢ τοὺς τ ο ρ ν ε μ ε ς τῶν Βυζαντιῶν ἐμνημόνευέ τις ὡς ἀγῶνας ἀντὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ Πυθίων, μόνον ἀναλαμπήν τινα τοῦ ἀποσβενημένου πικλοῦ κῆτμου θῆ ἠδύνατο νὰ ὀνομάσῃ ταῦτα. Τὸ δ' ἐ ρ ω τ ι κ ὸ ν ῥ ὶ ὀ δ ο ν ἢ ἡ τ ζ ὀ γ ι α τοῦ Ἐρωτοκρίτου, τὰ διδόμενα ἀντὶ τοῦ θαλλοῦ τῆς ἀγριελαιῆς οὔτε τὴν σημασίαν, οὔτε τὴν δόξαν τῆς Ὀλυμπίας ἔχουσι. Τὸ σκότος καὶ τὸ ἐριθὸς τοῦ μέσου αἰῶνος τὰ πάντα συγκαλύπτει καὶ ἀφανίζει. Γρομμυτοκύρως μὲν σχολαστικοὶ ἐμφανίζονται πού καί που, ἀλλ' ἀδρὸν φρόνημα, ψυχὴ ἐλευθέρη καὶ ἀνδρώδης, καρδίκα παλλομένη ἐξ ἐνθουσιασμοῦ εἶναι τι ἀγνωστον. Αἱ μοναχικαὶ ἔριδες τῆς Ἀνκτολῆς καὶ ἡ δουλεία τοῦ Βατικανοῦ ἐν τῇ Δύσει δὲν ἐπιτρέπουσιν οὐδὲ σκέψιν περὶ μορφώσεως ἀνδροπρεποῦς χαρακτῆρος διὰ τῆς γυμναστικῆς.

Ἐπρεπε νὰ ἐπέλθῃ ὁ χειμῶν τῆς δουλείας, νὰ ἐπικαθίσθῃ βρεῖξ ἡ ζεύγη ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ τραχήλου, διὰ νὰ ἐπανελθῇ οὗτος εἰς τὰς ἀρχαίας ἐξεις, αἵτινες ὑπεγλύκαινον τὸν δουλικὸν ἄρτον. Τὰ πάτρια ἀγωνίσματα ἤρχισαν πάλιν νὰ φαιδρύνωσι τὰς πανηγύρεις, τῶν ζώντων μάλιστα εἰς ἐλευθέρων ὄρζοντα, εἰς ἀπρόσιτα τῆς Ἡπείρου ὄρη, εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Ταύγετον, εἰς τὴν Ἰδην καὶ τὴν Σαμαριάν. Ἡ δυσκοβολία, τὸ ἄλμα, ἡ πάλη καὶ ὁ πυρρίχειος δὲν μολύονται ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς δουλείας ἐν τοῖς ἀρματωλικοῖς ὀ λ η μ ε ρ ῖ ο ι ς, ἐν οἷς ἡ γυμναστικὴ ἐκείνη παρεσκεύαζε τοὺς σφαιροὺς βραχιόνους τῶν ἐργατῶν τῆς ἑθνικῆς Πηλιγενεσίαις.

Τοὺς ἀρματωλικούς δὲ χρόνους καὶ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα διαδεχθεῖσθαι ἡ ἐλευθερία ἐγνώρισε καὶ τὴν ἀξίαν τῆς γυμναστικῆς. Ἀλλὰ ταύτην βεβαίως δὲν παρέλαβε παρὰ τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλερτῶν, οἵτινες ἐπαίξον τὸ λιθῆρι εἰς τὸ Ἐπὶ ὄμερο καὶ τοῦ Βάλτου τὰ χωρὶα ἢ ἐδισκοβόλου εἰς τὸν Ὀμφλὸν καὶ Τάγγραφ. Ἄλλοθεν ἐπέπρωτο ν' ἀνασταθῆ ἡ γυμναστικὴ μετὰ δεκαεπτὰ ὀλων αἰῶνων ταρήν. Ἐπρεπε νὰ διασκεδασθῆ ἡ ἀγλὺς τῆς σχολαστικότητος, ἐπρεπε νὰ χαλαρωθῆ ὁ βαρὺς τῆς δουλείας κλοιός, ν' ἀναρπῶσιν αἱ ἐξανθρωπιστικαὶ ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τάσεις, νὰ μελετηθῆ ὁ πολιτισμὸς, αἱ ἀσχολαὶ καὶ τὰνδραϊκὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἡμετέρων προγόνων, νὰ ἐγγυθῆ αἶμα καὶ ζωὴ

ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος εἰς τὸν Βορρᾶν καὶ τὴν Δίαιιν, διὰ τὴν ἀναπηδήσιν σκιρτῶσα καὶ ζωηρὰ ἢ καλλιμορφος καὶ ἀνδρική γυμναστική καὶ νὰ πιστωθῇ ἅπασ ἔτι ὅτι, ὁ παγκόσμιος πολιτισμὸς εἶναι ἀπλῶς ἀκτινοβολία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Πρῶτοι λοιπὸν οἱ σοφοὶ Γερμανοὶ, εἰ χανθὸν καταπιόντες τοὺς πνευματικὸς θησαυροὺς τῶν ἀρχαίων, ἐμύρρωσαν ἀρχομένου τοῦ λήγοντος ἤδη αἰῶνος εἶδος γυμναστικῆς, σχολικῆς, ἀμικ καὶ στρατιωτικῆς, εἰσαγαγόντες τοῦτο εἰς τὰ σχολεικὰ προγράμματα, καὶ γενόμενοι πρόδρομοὶ τῆς πανευρωπαϊκῆς σήμερον ἀκμῆς ταύτης. Ὁ Γουτ-σμύθιος πρῶτος εἰσήγαγεν ἀτελῆ τινα γυμναστικὴν ἐρευρὸν καὶ τινα ὄργανα. Ἀλλ' ὁ Γιάν θεωρεῖται ὡς πατὴρ ταύτης, ὁ στρατιωτικωτέραν μὲν μορφήν δοὺς, εἰς σύστημα ὅμως μορφώσας ταύτην. Ὁ δὲ Σπέξ εἶναι ὁ τελειωτῆς ταύτης, ἀτε μορφώσας σχολεικὴν γυμναστικὴν μὲ στρατιωτικὴν παιθρχίαν καὶ τάξιν καὶ μὲ μουσικὴν. δι' ἣν ἐμυρρώθη ἡ γερμανικὴ νεότης οὕτως, ὥστε νὰ καταγάγῃ τοὺς θριαμβοὺς τῶν τελευταίων χρόνων. Οἱ Γερμανοὶ ἐννοήσαντες καλῶς τὸ ἀριστοτέλειον ὅτι «καλῶς σχολάζει ὁ γυμναζόμενος» μόνον κέντρα εἶχον τὰ Γυμναστήρια καὶ τοὺς Γυμναστικοὺς Συλλόγους, δι' ἣν ἔχεισαν τὰ τρώπαια τοῦ Βατερλώ καὶ τῆς Σαδόβας, τοῦ Σεδάν καὶ τοῦ Μέρς. Εἰς τοῦτο δ' ἐκάτηχοντο ὑπὸ τῆς πολιτείας. «Οὐχὶ ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων μόνον, λέγει ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Γκότλερ, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ τῆς φύσεως ναοῦ ὀρεῖται ἡ νεολαία συχνότερον καὶ ἐλευθερώτερον νὰ διατρανεῖ τὴν ἰσχύιν αὐτῆς, νὰ χαίρῃ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀγῶσιν, ὅτινες εἶναι ἀχώριστοι πᾶσης ἀληθινῆς παιδείας. Οὐδὲν ἄλλο μέσον ἐκτὸς τῆς γυμναστικῆς εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀρῇ τὸν πνευματικὸν κάμικτον, ν' ἀναζωογονήσῃ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ ἐμβάλη ἔρωτα εἰς νέας ἐργασίας, νὰ κωλύσῃ τὴν ἄμωρον παρακμὴν τοῦ σώματος, νὰ ἐκρῆσῃ τὴν ἀλόχονειαν, νὰ δεικώσῃ τὴν ἀπλότητα, τὴν παρρησίαν, τὴν εὐθυμίαν, νὰ σκηθῇ τὸ σρόνημικ, νὰ ἐμφυσῇ σὴ θέρρος καὶ οὐμόικν πρὸς ἐπίτευξιν κοινῶν καὶ ἀνωτέρων σκοπῶν». Οὕτω παρακλειόμενοι ἐγένοντο οἱ δημοδιδασκαλοὶ τῆς Γερμανικῆς συνεργάται τοῦ Μόλτκε καὶ τοῦ Βίσμαρκ.

Ἐν παρακλήλῳ πρὸς τὴν ἐν Γερμανίᾳ γυμναστικὴν δράσιν ἐργαθθέντες οἱ Σουηδοὶ, ἀποστόλου παρ' αὐτῆς γενομένου τοῦ Λίγκ, ἐμύρρωσαν παιδαγωγικώτερον γυμναστικῆς σύστημα, ὅπερ πανταχοῦ τῆς Ευρώπης καὶ τοῦ νέου κόσμου εἶναι ἤδη ἐσηγμένον. Καὶ οὐ ὡ δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ κράταιότερος κυρίαρχος τοῦ πολιτισμοῦ

είναι σήμεραν ἡ γυμναστική. Ἡ Γαλλία εἰσάγαγεν αὐτὴν εὐρέως, ἀρ' οὐ λίαν δακνηρῶς ἐδέχθη τί στοιχίζει ἡ παραμέλησις ταύτης. Ἐν Ρωσσίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ παρ' ἄλλοις τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν εἶναι ὑποχρεωτικὴν μάθημα. Ἐν Ἀγγλίᾳ δ' εἶναι ἐθνικὴ μὲ τὴν κωπηλασίαν, τὴν πυγμαχίαν, τὰ λῶν, τένις, κρίκετ, δι' ὧν κατέστη ἰκανὴ νὰ δεσπόζη 300 ἑκατομ. Ἰνδῶν. Εἰς τὰ γυμναστήρια τῆς Εὐρώπης συρρέουσιν ἔμποροι, βιομήχανοι, ἐργάται, ἄστοι συγγυμναζόμενοι καὶ συναδελφούμενοι καὶ ὑιοῦντες δὲ τὴν σωματικὴν εὐεστῶ συναναβαίνοσι κορυφὰς ὁρέων, διατρέχουσι δάση, περῶσι κοιλάδας καὶ δρυμοὺς, συγχολυμῶσι, συντρώγουσι, συντιννοῦσι, συνευθυμοῦσι, συγγορεύουσι, συμπυκνωγοῦσιν. Διὰ τοῦτο δ' ἡ Εὐρώπη ἀφρονεῖ ἀναστημάτων ὑψηλοῦν, εὐρυτάτων θεωρῶν, εὐθυτενῶν σωματῶν, σπιθηρίζουσας εὐρυίας, βλεμμάτων ἀετείων, ἅτινα εἶναι ὁ κάλλιστος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνίσταστικῆς ὑπερσπιστικῆς. Τὰ δ' ἄρτινα σώματα ἐγκλείουσιν ἄρτιωτέραι ψυχὰς καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρχαί, ἡ φιλία, ἡ τιμὴ, τὸ καθήκον ἔχουσι ἀπυλτον σημασίαν. Ἡ δ' ἀκρίβεια, ἡ εὐπειθεῖα καὶ ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἀχώριστα προσόντα τῆς γυμνασμένης νεότητος, ἧς ἀριστος τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας ἀποδείκνυται ἡ γυμναστικὴ διότι κατὰ τὸν ἀψευδῆ γνώμονα, τὴν στατιστικὴν, οὐδέποτε θισώτης τῆς γυμναστικῆς ἐκακώθησε τὸν ἀντίστοιχον μάλιστα καὶ στρεβλῶς ἐν δίκαιεται, ἐγκαλοπούμενος ταύτην γίνεται ἀγνωρίστος. Οὕτω ζῶσιν ἐν Εὐρώπῃ εὐδὲ καθήδυπαθοῦσιν ἀπολαύοντες τῶν θελημάτων τῆς νικητικῆς ἢ συναγελαζόμενοι ἐν τοῖς φλοροποιστῶν καρνείων κέντροις.

Ἐν δὲ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς πόλεσι, καὶ ὑπὸ ἀπλέτου φωτός καταναυαζομέναις, ἐν αἷς ὁ καθιστικὸς τῆς Ἀνατολῆς βίος εἶναι ἀγνωστός, ἐνθα ἀφρονεῖσι τὰ ψυχγωγικὰ κέντρα, τοικύσθη πρὸς τὴν γυμναστικὴν λατρείαν προσφέρουσι, κατὰ τίνα ἀρχὴν γὰρ τρόπον πρέπει ἡμεῖς, ν' ἀντιλαυθανώμεθα ταύτης, ζῶντες ὑρ' οὗτος ὑγιεινὰς ζῶμεν συνθήκας; Ὁρεῖλομεν βεβαίως, τὸ μὲν νὰ ζηλώμεν τὸ παράδειγμα γραπτῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ὧν ὁ ἐρηδικὸς καὶ νεανικὸς βίος κατετρέβητο ἐν τῇ κατ' ἀγέλας πολεμικῇ γυμναστικῇ, ἐν ἣ δεκατέττον γυμναζόμενοι καὶ δεκαδρόμοι ἐλέγοντο, δι' ὃ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι « ἐν Κρήτῃ πρὸς τοὺς πολέμους συντέτακται ἡ τε παιδεία καὶ τὸ τῶν νόμων πλῆθος ». Τὸ δὲ νὰ μιμηθῶμεν τὰς πόλεις τῆς ἐλευθερίας μητρόσ, ὧν οἱδ' ἡ ἐλαχίστη σήμερον ἀμνηρεῖ Ἡμιναστηρίου καὶ Γυμναστικοῦ Συλλόγου, συντηρημένοι ἰδιωτικῇ καὶ κυβερνητικῇ ἀρωγῇ.

Ἴδῃ πρὸ μιᾶς μῆλις ἐβδουμάδος ἐν πάτκις ταῖς πόλεσι τῆς μητρὸς ἐγίνοντο αἱ ἐν τῇ γυμναστικῇ ἐξετάσεις καὶ ἀγῶνες ἐπ' αὐταῖς, οὐδεις δ' ὁμῶν ὑπάρχει, ὅστις δὲν ἀνέγνωσεν ἐν συγκινήσει τάποτελέσματ' αὐτῶν καὶ δὲν θὰ πύχθη ἐνδομύω; νὰ εἶχε διαδοθῆ πρὸ δέκα ἐτῶν οὕτως εὐρέως ἡ γυμναστικὴ, διὰ νὰ μὴ ὑπηρεσηθῆμεθα διὰ τὴν χρεσινὴν συμφορᾶν.

Ἀγαθὴ τύχη! Ἴδῃ ἀνεκύψμεν, εἴμεθα ἐλεύθεροι. Μικρὸν καὶ εἰσελκνόμεν σταδιοδρόμοι εἰς τὴν ἄλτιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐνομίας. Ἐγένετο ἡ ἀρχὴ ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας τῆς πόλεως νεότητος, ἥτις καὶ θέατρον ἐπέσεν ἡμῖν καὶ ἐορτὰς συχνάκις ὀργανοί· ἡ ὑσπληγὴ καταπίπτει, δίδεται ἡ ἀρετὴ, ὁ ἀγνωσθῆτος πολιτισμὸς καλεῖ εἰς τὸ στάδιον τῆς εἰρήνης ἀναβοῶν: ΣΗΕΥΔΕ, ΑΡΙΣΤΕΥΕ: ἡμεῖς δὲ καλούμεθα εἰς ἀμίλλαν πρὸς τοὺς πέριξ. Ὁ Σύλλογος ἡμῶν ἀνοίγων σήμερον εἰς τὴν νεότητι τὸ Γυμναστήριον αὐτοῦ, τάσσεται παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Κυβερνήσεως σύμμαχος ἐν τῇ λύσει τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος. Ἐνταῦθα θὰ γίνηται ἡ προπόνησις τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος στρατιώτου, θὰ φυρῆται ἡ ζύμη, ἀρ' ἣς πλάττονται οἱ στρατοί, εἰς ἣν ἐμυσαῖ ἡ παιδαγωγικὴ γυμναστικὴ ψυχὴν ἐθνικὴν, γενναίαν, φιλοπατριδᾶ, παιδαγωγικὴν. Ἐνταῦθα θὰ κατηχηθῆ ἡ νεολαία εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα κηθήκοντος, τῆς ἀροσιώτους, τῆς ἐβελουσίας. Ἐνεκκινῶμεν τὰς ἐκδρομὰς, ὧν τάχαθ' ἀκούσατε παρὰ σοφοῦ παιδαγωγοῦ. «Οὐδὲν βωστικώτερον, ἀναψυκτικώτερον, φαιδρότερον, διδασκτικώτερον, μορφωτικώτερον, εὐεργετικώτερον ἐπινεργοῦν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ πνεύματος, ὅσον περὶ σφοδρία κατὰ τὸ δυνατὸν μέγαλη. Εὐτυχῆς δ' ὁ πᾶρῶν τοιαύτην εἰς ἐκυτόν. Οὐδὲν ὄρος εἶναι δι' αὐτὸν ὑψηλόν, οὐδεὶς βράχος ἀπότομος, οὐδεμία τροφὴ κκῆ, οὐδεμία κλίμα σκληρὰ. Ἀδικορεῖ ἂν ὁ ἥλιος καὶ περὶ ἐκυτόν ἢ κρυσταλλῶται τὸ ὕδωρ· δὲν προσβάλλεται ὑπὸ συνάγῃς, τὸν δὲ κκῆρουν καὶ τὸς βρῦματισμοὺς μόνον ἐξ ἀκοῆς γνωρίζει· εἶναι πάντοτε ὑγιᾶ, οὐδέποτε δύσθυμος, οὐδέποτε νοσώδης».

Ἐμπρός! βοᾶ εἰς σύμπασαν τὴν πόλιν ὁ Γυμναστικὸς αὐτῆς Σύλλογος. Ἀσκειῖτε. ὦ νέοι, τὸ σῶμα, ἀσκεῖτε καὶ ὀρέγεσθε βώμης καὶ κάλλους, ὅπερ εἶνε τὸ ἕτερον τῶν συγκροτούντων τὸ ἀγαθόν, κατὰ τὸν Στρυγερίτην, στοιχείων. Ἀσκεῖτε τὸ σῶμα οἱ γεραίτεροι, ἐν θέλητε ἥττον ἐπαισθητῆν νὰ καταστήτητε τὴν κρῦρᾶν καὶ ἀπαισίαν τοῦ γῆρατος πνοῆν. Ἀσκεῖσθε, πρῆβονοι, καὶ μιμηθήτε τὰς Λακκαίνας, ἐκείνας; ρκινουκρίδας; αὐτῶν εὐπαιδίας δῆπου καὶ τοῦ τὰ εὐγονα

βελτίω τίκτειν, ὑπὲρ τοῦ ἐρωῶσθαι τὸ σῶμα. Εἶτα μᾶλα! Κρατώ-
 νωμεν τὸ σῶμα ὑγιανόν καὶ εὐθηνές, ἵνα καὶ ἡ ἐνοῦρος ψυχὴ ἀδρονθῆ,
 τὸ πνεῦμα λεπτυνθῆ, ἡ καρδίκα ἐξευγενισθῆ. Ἐμπρός! δέχομαι τὴν πρό-
 σκλησιν, ἀντιφθέγγεται ἡ βία καὶ τὰ καλὰ ζήλοισα πόλις. Συνε-
 γάζομαι προθύμως, μοχθῶ ὑπὲρ τῆς Γυμναστικῆς. Συνεισφέρω τὸν ὀβο-
 λὸν μου ἀθροῦσως, ἐνταρκούμενον εἰς ὄργανα, εἰς ἀκδρομάς, εἰς τελειο-
 ποιήτην τοῦ Γυμναστηρίου μου. Ὁ λαμπρὸς μου Φιλεκπαιδευτικὸς
 Σύλλογος παρέχει τὰ γυμναστικά του ὄργανα, ἐπ' ᾧ εἶναι ἄξιος τῆς
 εὐγνωμοσύνης τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου. Ὁ Δῆ-
 μός μου εἶνε ὁ πρῶτος ὑμῶν εὐεργέτης, θὰ ἐξκολουθήσῃ δὲ ἐπικουρῶν
 καὶ συνεργαζόμενος διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ Γυμναστήριόν μας πτότυπον
 ἐν Κρήτῃ. Οἱ πλοῦτοί μου θ' ἀνοίξωσι τὰ βαλάντια των ὑπὲρ εὐο-
 δώτους τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Γυμναστικῆς, σκοποῦ, ὑπὲρ συμπληρώσεως
 καὶ ἐξωραΐσεως τοῦ ταμίους αὐτῆς.

Δεχόμενοι τὰς δηλώσεις ταύτας τῆς πόλεως ὁμολογοῦμεν ἀπέριους
 χάριτας καὶ ἀναπλάττουμεν ἐν τῇ φροντικῇ τὸ μέλλον. Ἰδοῦ! παρί-
 στανται ἡμῖν ζωηρῶς οἱ προσηχεῖς ἀγῶνες τῆς μνητησίως, νεότητος,
 τῶν ἐρήθων, τῶν νέων, παγκρητικῶς. Ἴδετε τὰς ἀσκήσεις τῆς τάξε-
 ως, τοὺς δρομείας, τοὺς δισκοδόλους, τοὺς ἄλλομένους ἐπὶ κοντῶ, τοὺς
 ἀνκροχωμένους ἐπὶ κάλω, τοὺς ἀνκθίνοντας τὰς κλίμακας, τοὺς αἰω-
 ρομένους, τοὺς πύκτας τοὺς παλαιστάς. Προσβλέψατε τοὺς ἀμιλ-
 λητάς ἀθλητικῶν καὶ ἀγωνιζομένους. Ἴδετε σφραῖγας, νεότητα,
 ζωὴν, νεῦρα εὐτοια, ὦμους κρατερούς, στέρνα εὐρέα, παρειὰς ῥοδαλάς,
 εὐθυτενὴ ἀκστήματα, στερρὸν βάδισμα, τραχήλους ψυχόμενας. Οὐ-
 δεὶς ὠχρός, οὐδεὶς ἰσχνός, οὐδὲ περιττοῦς μῦς φρεῶν, οὐδεὶς κυρός,
 οὐδεὶς προγάστρω, οὐδεὶς νωθρός, οὐδεὶς κχεακτικός. Πάντες ἐλπίς,
 χάρις καὶ κάρπωμα τῆς Παιτρίδος. Περαιτηρήτατε δ' εἰς τὸ βάθος
 ἐκεῖ τὴν Νίκην ἀνκαπετομένην καὶ ἐτοίμη νὰ στεφανώτῃ τὴν νικη-
 τρικὴν καρρῆν. Πλήτιον δὲ που διακρίνομεν χρυσὴν ὑψιτενὴ στήλην,
 ἐν ἣ παρὰ τὰ ὀνόματα τῶν προμάχων τῆς πίστεως καὶ παιτρίδος, τῶν
 βυταμένων ἡμᾶς ἀπὸ τῆς στυγερῆς δουλοσύνης ἀνταρῶνται τὰ ὀ-
 νόματα τοῦ λατρευτοῦ Ἡγεμόνος καὶ Παστάτου τοῦ ἡμετέρου Συλ-
 λόγου, τῆς ἀγοριλοῦ Κυβερνήτως Του καὶ τοῦ Δήλου Ρεθύμνης,
 τῶν πρώτων μας εὐεργετῶν, καὶ τὰ τῶν νέων νικητῶν τῶν εἰρηνι-
 κῶν ἀγῶνων, τῶν παρεχόντων οὕτω τὴν βελτίωσιν, ὅτι καὶ ὑπὲρ τοῦ
 μεγάλου τοῦ Ἐθνους δύνανται νὰ νικῶσιν ἀδραχθοῦντες ἢ καὶ
 πίπτουτες ἐνδόξως.

Ὁ δὲ τῶν πάντων ἀγαθοθέτης θεὸς ἐπιθλέπει ὑπὲρ ἡμῶν, ἐκτείνει τὴν ἀγίαν του δεξιάν πρὸς ἡμᾶς. Ἐπὶ τῷ εὐλογητῷ τούτῳ τὴν θεῖαν ἀντίληψιν ἐπικαλούμενοι ἐν ἀπέριφῳ συγκινήσει καὶ ἐπ' αὐτῷ πεποθήτες, κηρύττομεν τὴν ἐνσῶν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου τοῦ Ρεθυμνίου Γυμναστηρίου καὶ παραδίδουμεν αὐτὸ εἰς τὴν εὐέλπιν καὶ φιλοπρόσδοον πόλιν, ἣν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ ἐπευφημήσῃ τὸν φιλόλαον ἡμῶν Ἡγεμόνα, τὴν προοδ. ὑπὸν Τούτου Κυβερνητικὴν καὶ τὸν φιλόφρον τῆς Ρεθύμνης Δῆμον ἀναβοῶσα:

Ζήτω ὁ Ἡγεμὼν μας Γεώργιος.

Ζήτω ἡ Κρητικὴ Κυβέρνησις.

Ζήτω ὁ Δῆμος Ρεθύμνης.

Ἐν Ρεθύμνῃ 23 Ἀπριλίου 1900

Ε.μ. Γενεράλ.

Λογοδοσία τοῦ Προέδρου τοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου
Γεθούμνης κ. Ε. Γ. Γενεράλι ἐπὶ τῇ λήξει τῆς
πρώτης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως περιόδου.

ΦΙΛΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ.

Ὅτε ἡ λίαν ἐπιεικὴς ὑμῶν ψῆφος ἀπέθετό μοι νὰ προστῶ τῆς ἰσθ-
δέλφου καὶ βέκτιδος ἡμῶν ομάδος ἀπόντι, ὑπὸ πολλοῦ ὄκνου καὶ δι-
σταγμοῦ κατελήφθην νὰ δεθῶ ἢ μὴ τὴν τιμὴν ταύτην συνειδῶς τὸ
βέρος καὶ τὰς εὐθύναις. Ἄλλ' ἐδεξάμην τὴν ἐπιλογὴν, ἵνα μὴ παρερ-
μηνευθῶ καὶ ἤρξαμην τοῦ ἔργου βεβήτων τῶν οὐχ ἥττον ἐργαζομένων
ἐντίμους Συμβούλους καὶ Γραμματεῖς, οἵτινες ἀπέθεσαν ἡ δεξιὰ τῶν
ἔργων τοῦ Συλλόγου χεῖρ.

Εἰργαζόμεθα θερουντῶς καὶ οὐ μικρὰ προσεδικήσαμεν καὶ ἐπράξα-
μεν, προαίεμενα ἤδη τῷ Συλλόγῳ. Οὐδέποτε δ' ἐρανταζόμεν ὅτι
οὐχὶ φαίδρις οὐδὲ χαίριων θὰ ἐερανηζόμεν πρὸ τῆς φίλης καὶ οἰκογε-
νειακῆς, ὡς εἶπεῖν, ὀμηγύρεως ὑμῶν, οὐδ' ὅτι κόρακος μελάντερος θὰ
ἠδυνάτου ν' ἀσθρῶσω δύο λέξεις ἀνταξίαις τῆς ἡμέρας, κηρυττούσας
τὸ ἔργον ἐνέξ μηνῶν, διχτρωνύσας τί δύναται ἡ ὀμό οἰκ, ἡ σύμπνοια
ἡ ἀγάπη τῆς προόδου. Εἰμικτό μοι ν' ἀναλάβω τὸ ἔργον εὐτυχῆς καὶ
εὐδαίμων πατῆρ καὶ οἰκογενειάρχης, ν' ἀναπετάσω τὰς πύλας τοῦ
Γυμναστηρίου ἐμπλεως φόδου καὶ τρόμου ἐπὶ τῇ ἐπιπρεμμένη μοι
τότε συμφορᾷ καὶ τριτακκοδχίμων καὶ γεγηρακῶς ὑπὸ τῆς ὀδύνης νὰ
δίδω λόγον τῶν ὑπὸ τοῦ Γίγαντος Συλλόγου πεπραγμένων. Ἄλλος
τις ἄτρωτος τὴν ψυχὴν. οὐδὲ δύστυμος ἐπρεπε νὰ εἶναι ὁ ἐνταῦθα
παρερχόμενος διὰ νὰ ἔλεγε τὰ προσήκοντα πανηγυρικῶς. Ἄλλ' ὁ τά-
λας, ἐγὼ, ἀδυνατῶ, ἡ φωνὴ μου πνίγεται, ἡ καρδία μου ἀσπάζει,
φοθεῦμαι μὴ μ' ἐλλάβῃ ἡ σικὴ τοῦ τέκνου μου πανηγυρίζ ντα καὶ
πικραθῇ. Βεβαίως οὐδὲν δικαίωμα ἔχω νὰ γίνωμι τινὶ ὀκληρός, οὐδ'
ὀλως νὰ λυπῶ. Ἄλλὰ σύγγνωτε, φίλοι ἐταῖροι, πατέρα παραπλήγη,
παραπαίοντα, ἐκτὸς ἐκουτοῦ διατελοῦντα, ἀκείριως καὶ ἀπρεπῶς ποσ-
φερόμενον. Εἶναι συγγνωστός, ὁ ὅτι δὲν εἶναι κύριος οὔτε τῶν ὀκ-
κρύων, οὔτε τῆς γλώσσης, οὔτε τῆς καρδίας.

Οὕτω δ' ἀντὶ πανηγύρεως καὶ ἐορτῆς ζῆρὰ καὶ ἄτονος θὰ παρεδ-
ση τῶν γενομένων ἢ περιγραφῆ, ἐξ ὧν ἄς κρίνη ἕκαστος τὸ ἔργον ἡ-
μῶν, ἄς ἐπικινήσῃ ἢ ἄς ψεῖρῃ, ἄς ἐλπύτῃ ἢ ἄς ἀποθαρρῶθῃ. Πρῶτῃς

πάν ἐγκώμιον καὶ πάντα ἐπικινον ἀρίνομεν ὅπου τὰ πράγματα βροντοφωνοῦσι. Ἐν τοῖς ἀνερίκτου κάλλους καὶ τέχνης πίναξιν ἐπέγραφον οἱ παλαιοὶ «μωμῆσεται τις μέλλον ἢ μιμῆσεται». Τοῦτο δύναται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐννεαμήνου ἔργου τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἀδιστακτικῶς νὰ ἐπιγραφῆ δηλωτικὸν τοῦ νικηφόρου ἀγῶνος, ὃν ἀθροῦβως καὶ ἀφανῶς ἠγωνίσαστο.

Περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τοῦ π. ἕ. καὶ ὠρισμένως τὴν 3ην τοῦ μηνὸς τούτου συνήρχοντο περὶ τοῦ 40 νέου τῆς πόλεως ἔμπλεοι σπρίγους, ἀκμῆς καὶ θάρρους καὶ συνέτασσαν τὸ πρῶτον τῆς ἰδρύσεως πρακτικόν, δι' οὗ μετὰ πολλῆς ἐπιεικείας ἀνέθετόν μοι τὴν προσωρινὴν προεδρίαν. Ταύτην τὴν συνάθροισιν ἐπι크ροτηθεῖται ὑπὸ τῆς φιλοτίμου ἡμῶν κοινωνίας, ἥτις ἐνεῖδεν ἐν τοῖς συνηγμένοις στοιχείοις ζεσιν καὶ θέλησιν πολλὰ ὑπισχνουμένης ἐπηκολούθησεν ἡ δευτέρᾳ τῆς 10 Ὀκτωβρίου, πρὸ 11 δηλ. ἀκριβῶς μηνῶν, ἐν ἣ ἐτέθησαν τὰ θεμέλια πλέον τοῦ Συλλόγου ἀρραγῆ καὶ ἀκράδαντα, ψηφισθέντος τοῦ Κκταστατικοῦ καὶ ἐκλεγέντος τοῦ ὀριστικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἀρχῶν³ τοῦ Συλλόγου.

Ἡρξάμεθα τοῦ ἔργου. Ἀλλὰ πῶς νὰ χωρήσωμεν πρὸς τὰ πρόσω; Ἡ Ἀμερικανικὴ παροιμίᾳ «ἄδειο σκακὶ δὲν στέκεται ὄρθιον» εἶχε πλήρη καὶ ἐρ' ἡμῶν τὴν ἐφαρμογήν της. Ἐλείπον τὰ νεῦρα, τὸ χρῆμα. Ἡρξίσασμεν ἐπιζητοῦντες τοιαῦτα Ἀλλὰ πρῶτον σκοπὸν τοῦ Συλλόγου θέσαντες τὴν ἴδρυσιν Γυμναστηρίου ἐζητοῦμεν τὸν κατάλληλον χῶρον. Προθύμως ὁ κ. Νεμάρχης παρεχώρει ἡμῖν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἢ τοῖς προουρίοις ἢ ἐν τοῖς προμυχῶσιν οἰονδήποτε χῶρον θὰ προετιμῶμεν. Καὶ τινες τῶν κ. κ. Συμβούλων ἀνευ πολλοῦ διαταγμοῦ συγκατένευον νὰ πηχθῆ τὸ Γυμναστήριον εἰς τὸν ἐν τῇ πρώτῃ Πύρτᾳ τῆς Ἀμμου προμυχῶν, τὸν λεγόμενον τῆς Σκαρπας. Ἡ ἐπιμονὴ ὁμως τῶν πλειόνων ἐξενίκησε, διὰ καταλλήλου δ' ἐνεργείας ὁ προοδευτικὸς ἡμῶν δῆμος, πρῶτος εὐεργέτης γενόμενος, παρεχώρησεν ἡμῖν τὸ γνωστὸν εὐρύτατον γήπεδον, ἔθνα ὑπερήφανον ἀνυψοῦται τὸ Γυμναστήριόν μας, μέλλον σὺν Θεῷ νὰ κκταστῆ ἐράμιλλον τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τισὶ κρεῖττον.

Εἶχομεν λοιπὸν ἤδη χῶρον. Οὐδὲν δ' ἕτερον ἐζητοῦμεν ἢ νὰ περιτειχίσωμεν ἀπλῶς μὲ τείχον ἢ δρύρακτα εὐτελεῆ καὶ ταπεινὰ διὰ νὰ μὴ δαπανήσωμεν πλέον τῶν 300 δραχμῶν. Ἀλλὰ ποῦ αὐταί; Ἐλαβε τὴν γενναίαν ἀπόρρσιν τὸ Συμβούλιον νὰ συνάψωμεν δάνειον, πρόθυμοι δ' εὐρέθησαν οἱ Σύμβουλοι νὰ συνομολογήσωσι προσωπικὸν ἐπὶ

τούτω. Ἀλλὰ προέλαβον ἡμᾶς τὰ πράγματα. Εἴχομεν ἀποταθῆ πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν καὶ ἐζητοῦμεν νὰ ἔλθῃ ἐπικούρος τοῦ μήπω ἀρξάμενου ἔργου ἡμῶν, προθυμότερα δ' ἐσπευσεν ἡ πατρικὴ ὄντως Κυβέρνησις νὰ χρηρηγῆται ἡμῖν 700 γρ. δρ. Ἐπὶ τούτῳ ἐξεργάσθη ἀμέτῳς ἡ προσήκουσα εὐγνωμοσύνη, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἐκρᾶζόμεν ταύτην δημοσίᾳ ἐξ ὀνόματος τοῦ Συλλόγου καὶ δηλοῦμεν ὅτι κατετάχθη ἤδη καὶ ἐν τῇ στήλῃ τῶν Εὐεργετῶν μετὰ τοῦ Δήλου, ἐφ' ᾧ ἀμφοτέρων ὡς ἐπὶ ἀδικασίστων στύλων ἐστηρίχθη ὁ ἡμέτερος Σύλλογος.

Εἴχομεν ἤδη καὶ τὸ οἰκόπεδον καὶ χρήματα ἐπαρκῆ διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὸ ἔργον. Δὲν ἀπεβλέψαμεν εἰς τὸ ἀσήμαντον πῶσον, ὅπερ, κλίπερ διηνεκῶς, ἔστω καὶ κατὰ μικρὸν αὐξάνομενον, ἡδυνάται νὰ ἰδρῶσῃ Γυμναστήριον. Ἀπεβλέπομεν εἰς τὸ θάρρος, ὅπερ δέπνεα τὸ Συμβούλιον, εἰς τὴν πρόθυμον συνδρομὴν τῶν συμπολιτῶν καὶ εἰς τὴν πεποιθήσιν, ἣν εἶχαν ὁ Σύλλογος εἰς ἑαυτόν. Οὕτω μικρὸν ἐνδυναμώσαντες τὸ ταμεῖον ἐξ εἰσπράξεων τοῦ Θεάτρου, περὶ οὗ κατωτέρω, καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν τῶν μελῶν καὶ ἐκτάκτων συνδρομῶν, ὧν μνεῖα γενήσεται, ἀπορκοίσταμεν τὴν ἔναρξιν. Ἐξεπόνησεν ὁ συμπολιτὴς μηχανικὸς κ. Γ. Σιγχνὸς σχέδιον, ἐφ' ᾧ πολλὰς ὁμολογοῦμαι χάριτας, ὑπέβαλε τοῦτο μετὰ προχείρου προϋπολογισμοῦ, ἐχορήγησεν ἐκ νέου ὁ Δῆμος ἡμῶν τὰς διὰ τοὺς τοίχους πέτρας καὶ ὁ κ. Νομάρχης τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνωμεν π ε λ έ κ ε α θενδήποτε τῶν τειχῶν ἀκωλύτως, ἐνηρηγῆται μειοδοσία, ἀνεληφθῆ ἡ οἰκοδομία ὑπὸ τοῦ κ. Μιχ. Γαγάνη, οὕτω δὲ μικρὸν πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἐτίθειτο ὁ θεμέλιος λίθος ἀνευ πκτάγου καὶ θορύβου οὐδενός, καὶ τὴν 23 Ἀπριλίου ἐτελοῦντο τὰ ἐπίτημα ἐγκαινία. Ἐκοπίσασε βεβαίως τὸ Συμβούλιον κατὰ τὸν χρόνον τῆς οἰκοδομίας παριστάμενον ἐκάστοτε δι' ἐπιτροπείας καὶ ἐπιστατοῦν, ἀλλὰ πάντες οἱ κόποι καὶ μόχθοι παρέρχονται, ὅταν τὸ ἔργον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τις μοχθεῖ, στέρηται ὑπὸ ἐπιτυχίας. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡμεῖς ἀπετύχωμεν ἐν τούτῳ. Οὐδ' ἐκαῖνοι, οἵτινες μικρὸν ἀντενήρησαν, οὐχὶ ἐκ πολαιμίου πνεύματος, ἐμολογητέον τοῦτο, ἀγόμενοι, ἀλλὰ πεποιθότες ὅτι παρεβλέπτετο τὸ παρακείμενον οὐχ ἥττον εὐχγές καὶ χρήσιμον Νοσοκομεῖον, τὸ ὑπὲρ οὗ αἰσθήματα αὐτοῦ διετράνωσεν ὁ ἡμέτερος Σύλλογος πρακτικώτατα ἀπὸ τῆς σκηπῆς τοῦ ἡμετέρου Θεάτρου.

Οὕτως ἰδρῶθη τὸ Γυμναστήριόν μας ὑπὸ τοῦ θάρρους καὶ τοῦ χρηματός τῆς ὀλομελείας τοῦ Συλλόγου, ὑπὸ τῆς ἀόγκου τοῦ Συμβουλίου ἐργασίας καὶ ὑπὸ τοῦ φιλοτίμου ὀβολοῦ συμπάντων τῶν πολι-

τῶν. Τίς ἢ ὠφέλεια τούτου διὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν νεότητά ἄλλοις ἀπέκειται νὰ εἴπωσιν. Ἴσως ὁμως δὲν εἶναι ἐκ τῶν δευτερευόντων ἔργων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Πρὶν δ' ἐπιθῶμεν πέρασ εἰς τὴν περὶ τοῦ Γυμναστηρίου λόγον δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ μνημονεύσωμεν τὴν εὐγενῆ σύμπραξιν τοῦ Φιλελευθευτικοῦ Συλλόγου, ὅστις ἐχορήγησεν ἡμῖν τοὺς ἀλτῆρας καὶ κορύνας ἅς ἔχομεν, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτῆς ἀνομολογοῦμεν ἀπείρους αὐτῶ χάριτας, εὐχόμενοι ὅπως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι μὴ παύσωνται τὰ δύο σωματεῖα συνεργαζόμενα ἐν ἀδελφικῇ συμποσίᾳ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἥτις ἐν ἡ διατελεῖ θέσει, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δύναται νὰ μεταχειρίζηται τὰ δύο σωματεῖα ὡς δύο πνευματικούς ὀρθοκλαούς. Οὐδὲ τὴν ἰδιαίτεράν ἐκ 300 δραχμῶν ὑπὲρ ὀργάνων εἰδικῶς χρηρηγηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Σ. Ἀνωτ. τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Διευθύνσεως συνδρομὴν παρεχόμεθα, δηλωτικὴν πῆς ἰδιαίτερας τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδ. Συμβούλου μερίμνης περὶ τῆς Γυμναστικῆς, ἐφ' ᾧ καὶ τὸν προστήκοντα μετ' ἐγνωμοσύνης ἔπαινον ἀπονέμει τούτῳ ὁ Σύλλογος. Ἐγένετο οὕτως ἡ ἀρχὴ τοῦ πλουτισμοῦ τοῦ ἡμετέρου Γυμναστηρίου, πεποιθᾶμεν δ' ὅτι ἡ διαδεξιμένη ἡμᾶς κοσμητικὴ μείζονα ἡμῶν δραστηριότητα ἀναπτύσσουσα θεὰ καταστήσῃ τοῦτο καὶ πλουσιώτατον καὶ καλλιπρεπέστατον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Γυμναστηρίου. Ὑπὲρ τούτου δ' ἐλέωρησε καλὸν ὁ Σύλλογος νὰ ιδρύσῃ καὶ θέατρον, ὅπερ σὺν τῇ τέρψει τῶν συμπολιτῶν νὰ ἀνακουφίσῃ καὶ τὰς δαπάνης τοῦ Συλλόγου. Παρέλκει ἐνταῦθα ἔκθεσις περὶ τῆς ἐκ τοῦ θεάτρου τέρψεως καὶ διδασκαλίας. Ὅθεν τοῦτο μόνον ρητέον ἡμῖν ὅτι ἡ Α. Θ. ὁ Ἅγιος Ρεθύμνης ὡς Πρόεδρος τῶν κοινῶν ἡμῶν καταστημάτων, φύσει δὲ καὶ θέσει καλλιτέχνης, προθυμότερα ἐχορήγησεν ἡμῖν τὴν ζητηθεῖσαν ταύτην ἐδῶ αἴθουσαν, τοῦ μικρὸν δὲ συνεβάλετό διὰ τῆς περρωτισμένης Αὐτοῦ ὑποδείξεως ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς σκηνῆς. Σηνεκροτήθη δ' ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Φωτεινοῦ ἐκ τῶν μελῶν θέασος, εἰς ὃν πάντες σχεδὸν ἐλάβομεν μέρος καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀρέντες τὰς προλήψεις ἀνήλθομεν διώκοντες τὴν πρόδον τοῦ Γυμναστηρίου. Δὲν ἀνθρώρῳ ὀνομαστὶ τοὺς φιλοτιμοτάτους νέους, οἵτινες ἀνήλθον πολλάκις, ἵνα μὴ προσκρούσω εἰς τὴν ἐγνωσμένην καὶ ἐπαινετὴν μετριοφροσύνην αὐτῶν. Εἶναι δ' ὁμως γνωστοὶ ἅπαντες καὶ δημοσίᾳ ὁ Σύλλογος εὐχαριστεῖ πᾶσι τούτοις. Καὶ εἰς Ἑλληνικὸν δὲ θέατρον, τὸν τοῦ κ. Πατρίδου, παρεχωρήσαμεν

τὴν σκηνὴν ἐπὶ ποτοστοῖς, ἅτινα κατόπιν ἔκρινε καλὸν ὁ Σύλλογος νὰ μὴ εἰσπράξῃ. Τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐπραξέε καὶ ἐσχάτως χρηρηγήσας δωρεὰν τὴν σκηνὴν εἰς Ἴταλούς τεχνολογούς. Ἴσως δὲ μετ' οὐ πολὺ διὰ τὴν σκηνὴν ταύτην θὰ φιλοξενῆ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ τὴν διαπρεπῆ καλλιτέχνιδά τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, τὴν κ. Παρασκευοπούλλου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ἩΓΕΜΟΝΟΣ

Μικρὸν μετὰ τὴν ὀριστικὴν συγκρότησιν τοῦ Συμβουλίου ἐγνωμεν νὰ περιβάλωμεν τὸ Σωματεῖον καὶ μὲ ὑψηλοτέραν τινα αἶγλην. Δι' ὃ ἐζητήσαμεν τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Γ. τοῦ Ἡγεμόνος ἡμῶν, ἣν τάχιστα καὶ προθυμότατα παρέσχεν ἡμῖν, πρῶτον καὶ μόνον πνευματικῶν κέντρων ἐν Κρήτῃ τυχόντι τῆς ὑψίστης ταύτης τιμῆς, ἐφ' ἣ σεμνύνεται βεβαίως ὁ ἡμ. Σύλλογος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν θεατρικῶν παραστάσεων ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ἐγνώ καὶ ἐορτάς νὰ τελέσῃ. Πρώτην δὲ τοιαύτην ἐτέλεσε τὴν 9ην Δεκεμβρίου τὴν ἐπέτειον τῆς καθόδου τοῦ Ἡγεμόνος, ἐν ἣ τὸν λόγον εἶχον δύο τοῦ Συλλόγου ἐπιφανῆ μέλη, οἱ κ. κ. Π. Μανουσάκις καὶ Π. Φωτεινός, ἅπανα δι' ἣ πόλις συνέδραμεν ἀπὸ τῶν ἐπισήμων αὐτῆς ἀρχῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν, μέχρι τοῦ τεχνίτου καὶ ἐργάτου πανηγυρίζουσα σημαντικὸν ἐν τῇ πολιτικῇ ἡμῶν ἀναγεννήσει γεγονός.

Δευτέραν ἐτέλεσαμεν τὴν τῆς ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας, τὴν 25 Μαρτίου, ἀδελφικώτατα μετὰ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐργασθέντες καὶ τὰ τῆς ἐορτῆς παρασκευάσαντες. Τὸν λόγον δ' αὖθις εἶχον οἱ καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἀγορεύσαντες.

Τρίτη δ' ἐπηκολούθησεν ἡ τῶν ἐγκαινίων ἐορτὴ, τὴν 23 Ἀπριλίου, ἣν ὁ Σύλλογος συνδυάζων καὶ πρὸς τὴν Ἡγεμονικὴν Προστασίαν ὤρισεν ὡς ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐορτήν. Καὶ ταύτην, ὡς καὶ τὰς δύο προηγουμένας, ἐν ἀφθονωτάτῃ συρροῇ ἐτίμησεν ἡ πόλις ὑπερπληρώσασα τὸ εὐρύτατον Γυμναστήριον, ὅπερ φιλοκαλότατα εἶχε διακοσμηθῆ.

Οὐ μικρὸν καὶ αἱ ἐορταὶ αὗται συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ Συλλόγου ἡμῶν, πέποιθα δ' ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι οὗτος δὲν θὰ παύσῃ τελῶν πανηγυρικῶς τὰς ἐπετείους ταύτας.

ΠΕΡΙ ΣΗΜΑΙΑΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΣ

Καὶ σημάδιαν ἰδίαν ὁ Σύλλογος ἐθέσπισε συμφώνως πρὸς τὸ κατα-

στικόν αὐτοῦ παραλαβὼν τὴν τῆς Ἀὐτονομίας, ὡς ἔχει, καὶ προσθεὶς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Σταυροῦ τὸν Ἅγιον Γεώργιον. Σῆμα δ' ὄριτε μικρὸν θυρεόν, εἶδος οἰκοσῆμου, μετὰ τῶν ἐθνικῶν χρωμάτων καὶ ζεύγους ἀλτήρων διατεμονέων ὑπὸ κορύνῃς.

ΠΕΡΙ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

Συμπῶνως τῇ Καταστατικῷ αὐτοῦ ὁ Σύλλογος δὲν ἠμέλησεν οὐδὲ τῶν ἐκδρομῶν, ἃς ἐτέλει ἄνευ οὐδεμιᾶς τοῦ ταμείου ἐπιβαρύνσεως. Ἀφῆκε μάλιστα καὶ μικκύλον τι περίσσευμα ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῇ ταμειακῇ καταστάσει. Καὶ πρώτη μὲν ἐγένετο εἰς τὴν μοῖνῃ Ἀρσανίου, ἧς οἱ μοναχοὶ θερμότερα ἐδεξιώθησαν καὶ ἐφιλοξένησαν τοὺς μετὰσχοντας, τῇ 14 Ἀπριλίου. Ἐπηκολούθησε δὲ τῇ 7 Μαΐου ἡ εἰς Ἀρμένους πανηγυρικὴν αὐτόχρημα ὄψιν λαβοῦσα ἐκ τοῦ ἐνθουσιώδους συμπανηγυρισμοῦ τῶν φιλοτίμων κατοίκων, τρίτη δὲ ἡ εἰς Μετόχια καὶ τελευταία ἡ εἰς Χρωμαναστήρι. Πᾶσαι ἐν γένει ἐπέτυχον ἡ μὲν πλεον τῆς ἄλλης, ἀνυψώθη δὲ καὶ διὰ τούτων τὸ ἀξίωμα τοῦ Συλλόγου ἀνεξαρτήτως τῆς ὠφελείας, περὶ ἧς εἵπομεν ἐν τοῖς ἐγκαινίοις. Ἀδιστάκτως δὲ φρονῶ ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος ἔτι προθυμίας θὰ γίνωνται ἐκδρομαί, κατὰ μικρὸν μάλιστα συχνότεραι καὶ μακρότεραι πληροῦσαι πρὸς τῷ γυμναστικῷ καὶ ἱστορικῷ ἢ καὶ ἀρχαιολογικῷ σκοπόν.

ΠΕΡΙ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΩΝ

Πρῶτος τοῦ Συλλόγου ἀρωγὸς προσῆλθεν ὁ ῥέκτης Δήμος Ρεθύμνης, ὡς προείπομεν, διὰ τῆς παραχώρησεως τοῦ εὐρυτάτου γηπέδου μετὰ τοῦ οἰκοδομικοῦ ὕλικου. Εἶτα δ' ἡ Σ. Κυβέρνησις διὰ τῆς χορηγίας 700 τὸ πρῶτον, εἶτα 300 δραχ. ἤτοι 1000 ἐν ὄλῳ, οὐ ἕνεκα καὶ πρῶτοι εὐεργεταὶ ἀνεκπρόχθησαν, συντόμως δὲ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Συλλόγου ἐκτελοῦσα ἀπόφασιν, ἣν τὸ Συμβούλιον ἤδη ἔλαβε, θ' ἀναγράφῃ χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ τῆς προσηκούσης στήλης τὰ ὀνόματα τούτων.

Ἐφ' ὁμοίας δὲ στήλης θ' ἀναγραφῶσι καὶ οἱ δωρηταὶ τοῦ Συλλόγου, οἱ προτενεγκόντες 100 δραχ. καὶ ἐπέκεινα εἰς πέντε ἢδη ἀνερχόμενοι, ὡς ἔχω ὁμῶς δι' ἐλπίδος, μετ' οὐ πολὺ μέλλοντες ν' αὐξηθῶσιν ἐπαισθητῶς. Τοιοῦτοι δ' εἶναι οἱ μεγάλτοιμοι κύριοι Στ. Σκουλοῦ, δης Κ. Οὐρμπανόβιτς, Θ. Τριφύλλης, Μ. Ροδοκανάκις, καὶ Ἰω. Ἀσκούτσης,

Ἐντιμος δ' ἀριθμὸς ἐδωρήσατο ἥττονα ποσὰ ἀπὸ 40 μέχρι 5 δραχ-

μῶν, οὐχὶ ὁ δῶμος καὶ ἡττονος τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τούτῳ. Οὗτοι δ' εἶναι οἱ ἐντιμοὶ κύριοι. Κ. Πατυχάκης, Α. Σκουνάτσος, Ι. Βούλγαρης, Στ. Ζαχαρίου, Μ. Παπαδάκης, Μιχ. Τζ. Βαλαρῆς, Ι. Σκουνάτσος, Ν. Κορωνάκης, Ε. Γενεράλις, Γ. Στεφανάκης, Π. Φωτεινός, Μ. Τρουλλινός, Στ. Μανουρᾶς Μ. Σκουλοῦδης, Γ. Χαμαράκης, Ι.Θ. Μοάτσος Γ. Πισκοπάκης, Νεῖλος Βολανάκης, Χ. Φραγάκης, Α. Σταυριδάκης, Ἀγ. Ἀνδρουλιδάκης, Χ. Σταματάκης, Θ. Σιραμβιός, Ἀνδρ. Ζαχαρίου, Στ. Κωστογιάννης, Γ. Περιστάκης, Εὐτρ. Δάσκαλάκης, Ιω. Γιαννούλλης καὶ Α. Τσεβράκης.

Περὶ τούτων πάντων καὶ τῶν δωρεῶν αὐτῶν ἔλ γίνῃ καὶ κατωτέρω εἰδικώτερος λόγος. Ἡδὴ δ' Σύλλογος, ἀφ' οὗ προσηκόντως ἐκάστη προσηνέχθη καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζει τὴν ἀπειρον αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἀνακούφισιν, ἣν παρέσχον εἰς τὸ βαρὺ ἡμῶν ἔργον.

Ὅμοίως ἐκφράζομεν εὐχαριστίας καὶ εἰς τὸν κ. Γ. Μιχρούλλιν δωρήσαντα ὠρολόγιον τῷ Συλλόγῳ. Καὶ τῷ κ. Στυλ. Ζαχαρίου προσεγγιζόντι γυμναστικὸν ἐξ ἐλαστικοῦ μὲ δύο ἐκατέρωθεν κρίκους ὄργανον ἐπ' ἴσης ἐκφράζει ὁ Σύλλογος τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Οἱ τὸ πρῶτον καταρτίσαντες τὸν Σύλλογον καὶ οὕτω γενόμενοι ἰδρυταὶ ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν 63. Ἀλλὰ τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου διήρσεσεν τὰ μέλη, ἐκτὸς τῶν ἰδρυτῶν, εἰς τακτικά, ἐπίτιμα καὶ ἀντεπιστέλλοντα. Καὶ τὰ μὲν τακτικὰ ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἀνῆλθον εἰς 287, περιορισθέντα ἤδη διὰ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὸν Σύλλογον ὑποχρεώσεων αὐτῶν εἰς 173.

Τὰ δὲ ἐπίτιμα, ἅτινα ἡ ὀλομέλεια τοῦ Συλλόγου ἐξέλεξε λαβοῦσα ὅ,τι ἔγκριτον ἔχει ὁ Ἑλληνισμὸς πανταχοῦ, ἀμα δὲ καὶ διακεκριμένους καὶ φιλέλληνας ξένους ἀνέρχονται εἰς 130, ὧν τὸ πλεῖστον ἔσπευσεν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Σύλλογον λόγῳ καὶ ἔργῳ. Τὰ δὲ ἀντεπιστέλλοντα ἐν τῇ Νήσῳ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἀνέρχονται εἰς 81. Εἰς πάντα τὰ μέλη ἀπενεμήθη τὸ τοῦ Συλλόγου καλλιτεχνικὸν δίπλωμα, τὸ κατασκευασθὲν ἐν Ἀθήναις τῇ φιλοτίμῳ ἐπιμελείᾳ τοῦ Γεν. Προγραμματέως κ. Στ. Κωστογιάννη καὶ τοῦ Συμβούλου κ. Ε. Τσουδεροῦ.

Πάντα τὰ ἐπίτιμα καὶ ἀντεπιστέλλοντα μέλη, ἀπεδέξαντο τὸ ἀποσταλὲν αὐτοῖς δίπλωμα λίαν προφρόνως, μετ' ἐνθουσιασμοῦ δὲ ἔσπευσαν νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Σύλλογον μνημονεύοντα ἐκτάστωτε τῆς Κρήτης μὲς τοσοῦτον ζωηρῶς, ὥστε νὰ ὑπερπαρανευώμεθα ἐπὶ τού-

τω. Τῶν συμπαθεστάτων τούτων διαθέσεων δύναται ἕκαστις νὰ λάβῃ γνῶσιν ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἀποκειμένων γραμμάτων, δὲν νομίζω ὁμως παρέλκον ν' ἀναγκωσθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου καὶ τινες ἐνίων τούτων περικοπαὶ διὰ τοὺς μὴ διαθέτοντας χρόνον νὰ ἀναγκωσῶσι ταύτας ἐν τοῖς ἀρχεῖοις. 1)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Ἐκεῖνο ὅπερ ἄλλοι προτάσσουσι συνήθως ἐπιτάξμεν ἡμεῖς, ἥτοι τὰ κατὰ τὴν περιουσίαν τοῦ Συλλόγου. Διὰ Σύλλογον ἀπὸ τοιούτων ἀφορηθέντα, ἐν μικρῷ τόπῳ δράσαντα καὶ ὑπὸ τοσούτων μόνον συγροτηθέντα βεβαίως δὲν εἶναι μικρὸν τὸ ποσόν, ὅπερ ἐντὸς δέκα μηνῶν διεχειρίσθη, τόσα ἔργα διεξεπεράτωσε καὶ ἀφῆκε καὶ περίσευμα. Ἐλπίζεται δ' ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι διαπνεόμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν ταμειυτικῶν ἀρχῶν πολλῶ μείζονα καὶ σημαντικώτερα θὰ προενέγκῃ.

Κατὰ τὴν κατάστασιν λοιπὸν τοῦ ταμείου, ἣν ἀναλυτικώτατα δύναται νὰ ἴδῃ ὁ βουλόμενος παρὰ τῷ κ. ταμίᾳ εἰσπεράχθησαν μὲν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐκ συνδρομῶν καὶ δωρεῶν δρ. 4591,90 ἐδαπανήθησαν δὲ 4266,91 καὶ μένει ὑπόλοιπον 324,99. Ἀναλυτικώτερον δὲ ἔχουσιν ὧδε:

Ε Σ Ο Δ Α

Συνδρομαὶ τῶν τακτικῶν μελῶν	Δρ.	1695	—
Χορηγία τῆς Κυβερνήσεως		1000	—
Εἰσπράξεις θεάτρου		637	80
Περίσευμα ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς		57	70
Εἰσιτηρίων Γυμναστηρίου πώλησις		7	40
Περίσευμα ἐκδρομῶν		5	—
Δωρεαί: Στ. Σκουλούδη		200	—
Θ. Τριφύλλη, Κ. Οὐρμπανόβιτς, Ἰωάν. Ἀσκούτση καὶ Μιχαὴλ Ροδοκανάκι (ἀνὰ 100 ἑκατὸν)		400	—
Κ. Πετυγάκη, Α. Σαουνάτσου, Ι. Βούλγαρι Στ. Ζαχαρίου, Μ. Παπαδάκη καὶ Μ. Βαλαρῆ (ἀνὰ 40)		240	—
Ι. Σαουνάτσου, Ν. Κορωνάκη Γ. Στεφανάκη Μ.			
		<hr/>	
Εἰς μεταφορὰν		4242	90

1) Σημ. Ἐνεγνώσθησαν περικοπαὶ τινες, ἅς θὰ δημοσιεύσωμεν βραδύτερον.

Ἐκ μεταρροῦς	2242	90
Τρουλλينوῦ Μ. Σκουλούδη, Ι. Μοάτσου Π. Φω- τεινοῦ, Ε. Γενεράλι, Σ. Μανουρᾶ, Γ. Πισκοπάκι, Γ. Χαμκράκι καὶ Νείλου Βολανάκι (ἀνὰ 20).	240	—
Α. Ἀνδρουλιδάκι, Χ. Σταματάκι, Σ. Κωστο- γιάννη, Θ. Σιραμβιοῦ, Α. Ζαχαρίου, Γ. Περισσά- κι, Εὐπρ. Δασκαλάκι, (ἀνὰ 10)	70	—
Χ. Φραγάκι (18) Ἄρ. Σταυριδάκι (12)	30	—
Ἰω. Γιαννούλλι καὶ Ἀλ. Τζεβράκι (ἀνὰ 5)	10	—
	<hr/>	
	4591	90

Δ Α Π Α Ν Α Ι

Διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Γυμναστηρίου	Δρ.	3398	10
Διὰ τὸν εἰσπράκτορα καὶ ἐπιτάτην		200	—
Διὰ τὸ θέατρον		464	08
Διὰ τὰ διπλώματα καὶ τὸν κανονισμὸν		127	64
Διὰ δημοσιεύσεις καὶ συνδρομὴν Ν. Ἑλλάδος		29	—
Διὰ ποικίλας μικρὰς ἀνάγκας		48	07
		<hr/>	
		4266	91
Περίσσευμα ἐν τῷ ταμείῳ		324	99
Καθυστερούμεναι συνδρομαὶ		271	—
		<hr/>	
		4862	90

Τοιαῦτη, φίλοι ἐταῖροι, εἶναι ἡ δρᾶσις τοῦ πρώτου ἔτους ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου. Τοιαῦτα τὰ γενόμενα. Ἄς ἐμπνευσθῆ δ' ἕκαστος καθ' ἑς ἀποκομίζει ἐκ τούτων ἐντυπώσεις. Ἡμεῖς, χωρὶς νὰ κομποροφημονήσωμεν, κολακευόμεθα νὰ πιστεύωμεν ὅτι κκαταφανῆ εἶναι τὰ σημεῖα τῆς ἐνεργείας τῶν πρώτων ἀρχῶν· αὐταὶ καὶ ἄλλο τι ἂν μὴ ἔπραξαν, ἐχάραξαν τοῦλάχιστον δρόμον εἰς τοὺς διαδόχους, ἐρ' οὐ νὰ βαινῶσιν ἀκοπώτερον καὶ ὁμαλώτερον, ἐπήξαν γραφεῖον διὰ νὰ μὴ ὦσιν, ὡσπερ ἡμεῖς οἱ μέχρι σήμερον, φερέοικαι ἐν τῷ ἔργῳ ἡμῶν. Βεβαίότατα τὴν ἐντολὴν τοῦ Συλλόγου μόνον ἐξεπληροῦμεν, ἀλλὰ παντὶ σθένει καὶ κατὰ τὸ δυνατόν.

Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τοιοῦτον ἔργον ἠδύνατο νὰ συντελεσθῆ μόνον ὑπὸ τῶν 19 συμβούλων.

Ἡμεῖς παραδίδοντες σήμερον τὴν διοίκησιν τοῦ Σωματείου εἰς τοὺς ἐκλεχθητομένους ὑπὸ τῆς ἐντίμου τοῦ Συλλόγου ὀλομελείας ἀποχω-

ροῦμεν μὲ τὴν συνκίσθησιν ὅτι δὲν ἠδικήσαμεν ἰκουσίως τῶν Σύλλογον ἀναθέντα ἡμῖν τοιοῦτον βᾶρος, οὐδ' ἐφείσθημεν κόπου. Ὑποκείμεθα ἄλλως εἰς νόμιμον ἔλεγχον, ὅστις θέλει καταδείξει τί ἐπρωτάνευεν ἐν πάσαις ταῖς ἐνεργείαις ἡμῶν, ποῖαι σκέψεις ἐκυριάρχουν, ποῖον τὸ τέρμα εἰς ὃ ἐσπεύδαμεν. Καὶ ἂν ποτε συνέβη τι ἐκ παρερμηνείας χαρακτηρισθῆν ὡς ἔκτροπον ἢ παράχρῳδον ἢ καὶ ἥτο ὄντως τοιοῦτον, οὐχὶ ἐκ προθέσεως ἐγένετο, ἀλλ' ἀκουσίως πάντως, οὐ ἔνεκα ὁ Σύλλογος δὲν θάδικήσῃ τὸ μέχρι σήμερον Συμβούλιον του. Εὐχόμεθα δ' εἰς τὴν λογοδοσίαν τῆς δευτέρας περιόδου νὰ παρουσιάσῃ ἡμῖν ὁ τότε προϊστάμενος ἔργα ἀρτιώτερα καὶ μείζονα τῶν παρόντων, ἀντάξια δὲ τῆς ὑπολήψεως, ἣν ἐκτίηατο ὁ ὑμέτερος Σύλλογος ἐν τε τῇ κοινωνίᾳ τῆς πόλεως καὶ τῆς Κρήτης ἀπάσης.

Καὶ ἤδη πρὶν κατέλθω τοῦ βήματος ὁμολογῶ πολλὰς χάριτας εἰς πάντας τοὺς ἐταίρους τοὺς τόσῳ φιλοτίμως εὐχερέστερον καταστήσαντας τὸ ἔργον μου, ἰδίᾳ τὰ ἐντιμα συνάδελφα μέλη τοῦ Συμβουλίου, ὧν ἰδιαίτερος τὸν εἰδικὸν Γραμματέα κ. Τίτον Ζακάλιν, τὸν ἀτρίτως ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου ἐργασθέντα.

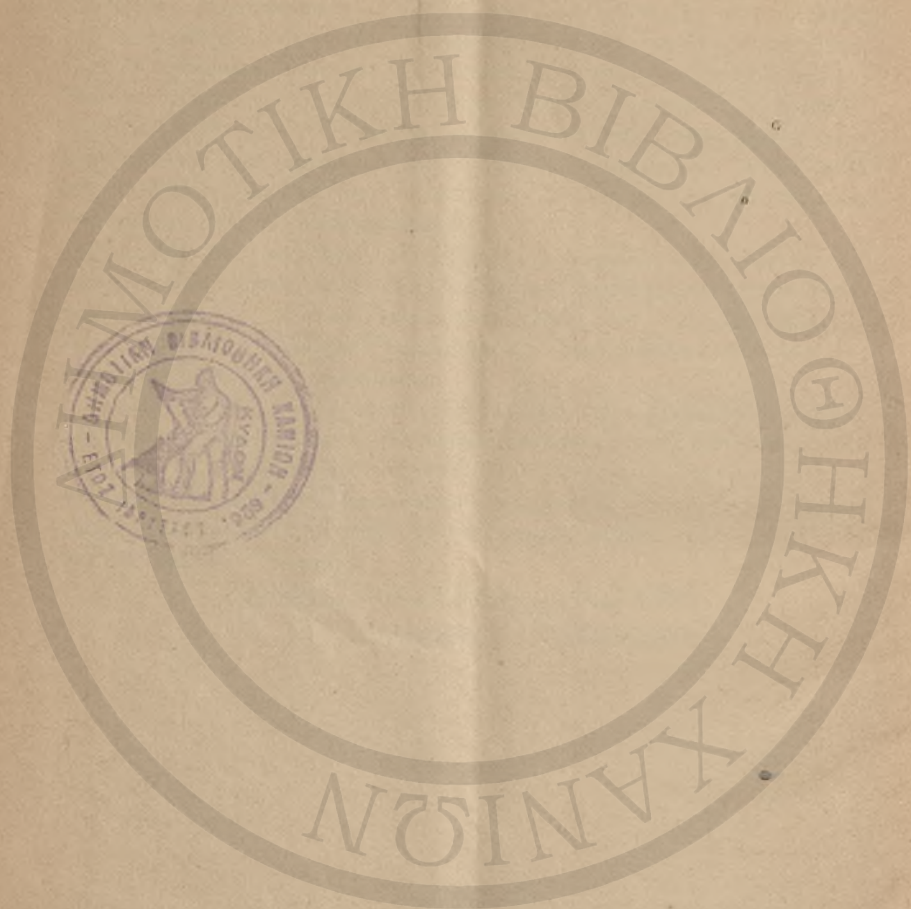
Καλῶν δὲ τὸν Σύλλογον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν διαδεζομένων ἡμᾶς πέποιθα εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως πάντων ὅτι θὰ ἐμπιστεύσῃ τὴν διοίκησιν εἰς ἄνδρας ἀξίους τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἔργου, ὅπερ μεγαλοπρεπέστερον ἤδη καὶ ἐπιβλητικώτερον ἐν προσεχεῖ μέλλοντι μοὶ παρουσιάζει ἢ φαντασίᾳ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε μικρᾶς ἡμῶν πόλεως καὶ τῆς γενικῆς καθόλου Πατρίδος.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 10 Σηπτεμβρίου 1900

ΕΜΜ. Γ. ΓΕΝΕΡΑΛΙΣ

8.10

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΧΑΝΙΩΝ

